

प.स. ०७२/०७३
च.नं. ५६९

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
मणिलालपुर, अछाम

फोन : ०१७-२६०९४४

०१७-६२०९८९

फैक्स : ०१७-६२०९२७

मिति : २०७२/८/२०

विषय: :- राय सुभाव, बजेट/सिलिङ्ग तथा मार्गदर्शन पठाइएको सम्बन्धमा।

श्री **धूर्णि वटै** गाविसको कार्यालयहरु

अछाम।

प्रस्तुत विषयमा आ.व.०७३/०७४ का लागि वार्षिक तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा मिति २०७२/८/१२ गते सम्पन्न भएको पूर्वयोजना तर्जुमा बैठकबाट प्राप्त राय सुभावहरु सहित आगामी आ.व.का लागि बजेट सिलिङ्ग, मार्गदर्शन र योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु यसैसाथ पठाइएको छ। अछाम जिल्लाको ५ वर्षे आवधिक जिल्ला विकास योजना र जिल्ला सडक गुरु योजना, संलग्न राय सुभाव, बजेट सिलिङ्ग योजना र प्राथमिकीकरणका आधारहरुको परिधिभित्र रही आगामी आ.व.का लागि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ।

(हेमराज भुसाल)
स्थानीय विकास अधिकारी

स्थानीय विकास अधिकारी

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
मंगलसेन, अछाम

फोन : ०१७-२६०९४४
०१७-६२०९८९
फैक्स : ०१७-६२०९२७

र.स. ०७२/०७३
च.नं. ५६९

मिति : २०७२/८/२०

विषय :- राय सुझाव, वजेट/सिलिङ्ग तथा मार्गदर्शन पठाइएको सम्बन्धमा।

श्री **लिख्यज्ञता कार्यालय छ** एवं
४७ विभाग सांख्यरण दस्तवेज़।
अछाम

प्रस्तुत विषयमा आ.व. ०७३/०७४ का लागि वार्षिक तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा मिति २०७२/८/१२ गते सम्पन्न भएको पूर्वयोजना तर्जुमा बैठकबाट प्राप्त राय सुझावहरु सहित आगामी आ.व.का लागि वजेट सिलिङ्ग, मार्गदर्शन र योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु यसैसाथ पठाइएको छ। अछाम जिल्लाको ५ वर्षे आवधिक जिल्ला विकास योजना र जिल्ला सडक गुरु योजना, संलग्न राय सुझाव, वजेट सिलिङ्ग योजना र प्राथमिकीकरणका आधारहरुको परिधिभित्र रही आगामी आ.व.का लागि वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ।

(हेमराज भुसाल)
स्थानीय विकास अधिकारी

स्थानीय विकास अधिकारी

आ.व.०७३०७४ को लागि बजेट सिलिङ्ग तथा मार्गदर्शन :

आगामी आ.व. ०७३०७४ को आयोजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नका लागि यहि मिति २०७२।१२ मा सम्पन्न मार्गदर्शनको पुनरावलोकन तथा पूर्व योजना तर्जुमा बैठकबाट प्राप्त सुभावहरु, जिल्लाको आवधिक योजना, जिल्ला यातायात गुरुयोजना लगायत कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा तथा अन्य क्षेत्रगत योजनाहरु समेतलाई दृष्टिगत गरी बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्नका लागि विषयगत निकायहरु, गा.वि.स., गै.स.स. र निजिक्षेत्रलाई देहाय अनुसारको बजेट सिलिङ्ग र मार्गदर्शन पठाईएको छ र बजेट सिलिङ्गको एक प्रति यसैसाथ संलग्न गरीएको छ ।

- १) राष्ट्रिय योजना आयोग र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट मार्गदर्शन र बजेट शिलिङ्ग प्राप्त नभएसम्म गा.वि.स.हरुले चालु आ.व. २०७२/२०७३ मा केन्द्रीय निकायबाट प्राप्त गरेको कूल बजेट आकारमा १०% सम्म वृद्धि गरेर आन्तरिक स्रोत गतबर्ष भन्दा बढ़ि हुने गरी ओँकलन गरेर बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने ।
- २) विषयगत कार्यालय, गै.स.स. र निजि क्षेत्रको हकमा आ-आफ्ना केन्द्रिय निकाय तथा दातृ संस्थाहरुबाट बजेट सिलिङ्ग, मार्गदर्शन प्राप्त भएको भए सोही अनुसार र प्राप्त नभएको भए तेश्रो अन्तरिम क्षेत्रगत नीतिका लक्ष्य हासिल हुने गरी बजेट सिमा तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने र मार्गदर्शन र बजेट शिलिङ्ग प्राप्त भए पछि सोही अनुसार समायोजन गर्ने । बजेट सीमा कायम गर्ने र सोही बजेट सीमाभित्र रही आगामी आ.व. २०७३/७४ का लागि आयोजना कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने

२) मार्गदर्शन :

क) विषयगत निकाय, गै.स.स. र निजी क्षेत्रको हकमा :-

१. विषयगत निकायहरुले राष्ट्रिय एवं जिल्ला विकासका प्राथमिकताका अतिरिक्त सम्बन्धित केन्द्रिय निकायहरुबाट प्राप्त निर्देशनहरुका आधारमा अन्य आयोजना/कार्यक्रमहरुका साथै विभिन्न क्षेत्रगत लक्षित कार्यक्रमहरु समेत तर्जुमा गर्ने ।
२. सबै गै.स.स.हरुले स्थानिय निकाय र सम्बन्धित विषयगत निकायहरुसँगको समन्वयमा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने र गै.स.स.हरुको कार्यक्रमहरु सम्बन्धित विषयगत कार्यालयहरु मार्फत एकीकृत गरी जि.वि.स.मा पेश गर्ने ।
३. राष्ट्रिय नीति अनुरूप विषयगत कार्यालयले तय गरेको नीति तथा कार्यक्रमलाई गैससहरुले आ-आफ्नो क्षेत्र सम्बद्ध विषयगत कार्यालयहरुसँग समन्वय गरी कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्नेछ ।

ख) गा.वि.स.हरुका हकमा :-

१. बजेट सीमा भित्र रहने नेपाल सरकारबाट प्राप्त बजेट सीमा (निश्चित, सशर्त) राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम आफ्नो आन्तरिक स्रोत साधन र अन्य पक्षबाट प्राप्त हुनसक्ने रकमको यथार्थपरक अनुमान गरी निश्चित भएको रकमको सीमाभित्र रही कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्नेछ ।
२. सरकारी लगानीका कार्यक्रम समेत बजेट सीमाभित्र मात्र प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ । सशर्त अनुदान र विषयक्षेत्र बजेट सीमा अन्तर्गत तोकिएका विषयक्षेत्र तथा कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ ।

३. गाविस अनुदानलाई न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापनका आधारमा बाँडफाँड गर्ने कार्य प्रारम्भ भइसकेको र विषयक्षेत्रगत बजेट बाँडफाँडमा पनि लागु गर्ने नीति रहेकाले न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि समेतलाई ध्यान दिनुपर्नेछ ।
४. चालु आयोजना वा कार्यक्रमको निरन्तरता : चालु आयोजना वा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने । पर्याप्त आधार सहित प्राथमिकीकरण नगरिकन चालु कार्यक्रमलाई (विशेष सङ्क, खानेपानी, विद्युत, सिचाई जस्ता भौतिक संरचना सम्बन्धी आयोजना) वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटबाट नहटाउने । वार्षिक कार्यक्रममा नयाँ आयोजना वा कार्यक्रम समावेश गर्नुपर्दा सम्भाव्यता अध्ययन लाभ लागत विश्लेषण, स्रोतको पर्याप्त व्यवस्था र कार्यान्वयनको संस्थागत संरचना मिलाएर मात्र समावेश गर्नुपर्नेछ ।
५. स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८९ ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम लागत सहभागिता (Matching Fund) वापत आवश्यक बजेट विनियोजन गर्नुपर्नेछ ।
६. लक्षित वर्ग कार्यक्रमका लागि कार्यविधि अनुसार छुट्याउनु पर्ने रकम अनिवार्य रूपमा विनियोजन गर्नुपर्नेछ । (महिलाको लागि १०%, वालवालिकाको लागि १५% (वाल मैत्री स्थानीय शासन सम्पूर्ण गा.वि.स.मा अनिवार्य लागु गरिने भएकाले थप गर्नु पर्ने ५% समेत), आदिवासी जनजाती, दलित, मधेशी, मुस्लिम तथा पिछडावर्गको लागि १५%)
७. लक्षित वर्गका लागि बजेट विनियोजन गर्दा वाल भेला, वडा नागरिक मञ्च र वस्तीस्तरबाट छनौट भएर आएका योजनाहरूलाई प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम खुलाई बजेट विनियोजन गर्नुपर्नेछ । लक्षित वर्गको बजेट अवण्डा रूपमा विनियोजन नगर्ने ।
८. कूल पूँजिगत बजेटको कम्तिमा १५% बजेट कृषि क्षेत्रको कार्यक्रमका लागि विनियोजन गर्नुपर्नेछ । यस्तो रकम खर्च गर्नुपूर्व कृषि विकास कार्यालय सँग समन्वय गरी पकेट क्षेत्रको प्रवर्द्धन र कृषि वन तथा वातावरण समितिको क्षमता अभिवृद्धि हुने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
९. खेलकूद क्षेत्रको विकासका लागि गा.वि.स.ले कम्तिमा रु.१०,०००/- विनियोजन गर्नुपर्नेछ ।
१०. स्थानीय कला संस्कृतिको संरक्षण र प्रबढ्नकालागि कम्तिमा रु.१०,०००/- विनियोजना गर्नु पर्ने छ ।
११. राष्ट्रिय अर्थ नीतिको तेस्रो खम्वाको रूपमा स्वीकार गरीएको सहकारी क्षेत्रको विकासका लागि प्रत्येक गाविसले पूँजीगत अनुदानको कम्तीमा ५ प्रतिशत रकम विनियोजन गर्नुपर्नेछ ।
१२. पहिले बनिसकेका विकास संरचनाहरू (सङ्क, खानेपानी, सिचाई, भवन आदि) नष्ट गर्ने वा विगर्ने गरी नयाँ योजना/कार्यक्रम प्रस्ताव वा कार्यान्वयन नगर्ने ।
१३. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं मूल्याङ्कनमा समन्वय र सहयोगको लागि न.पा./गा.वि.स.ले कार्य तालिका बनाई कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं अनुगमन गर्ने व्यवस्था गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
१४. जेष्ठ नागरिक, एकल महिलाहरू, दलित जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गहरू र विपन्न दलित बालबालिकाहरूको लगत अद्यावधिक गरी तोकिएको समयमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने ।

१५. भौगोलिक क्षेत्रको प्रकृति अनुसार आवश्यकता पहिचान गरी कार्यक्रम बनाउने ।
१६. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन मूल्याङ्कन गर्दा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ बमोजिमका प्रावधानहरूलाई अनिवार्य रूपमा पालना गर्ने गराउने ।
१७. योजना तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकारको गरीबी न्यूनीकरण सम्बन्धी नीतिलाई मध्य नजर गरेर गर्ने ।
१८. गा.वि.स.हरूले स्वास्थ्य क्षेत्रमा विनियोजन गर्ने रकमबाट HIV/AIDS कार्यक्रमका लागि समेत बजेटको व्यवस्था गर्ने ।
१९. सडकमा विनियोजित रकमको ५ प्रतिशत अनिवार्य रूपमा सडक मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा गरी आवधिक रूपमा मर्मत गर्ने ।
२०. समग्र नगर/गाउँ विकास योजना तयार गर्दा विभिन्न विषयगत निकाय, गै.स.स., अन्य संघ संस्थाहरूका कार्यक्रमलाई समेत नगर/गाउँ विकास योजनामा समावेश गर्ने ।
२१. सम्पन्न योजनाको सार्वजनिक परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।
२२. गाउँ विकास समितिको आम्दानी खर्च र संचालित योजनाको वित्तीय तथा भौतिक विवरण जिल्ला विकास समितिलाई मासिक/चौमासिक/वार्षिक रूपमा अनिवार्य उपलब्ध गराउने र सार्वजनिक समेत गर्ने ।

लक्षित तर्फका कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा

१. आदिवासी, जनजाती, पिछडावर्ग, दलित, अपांगहरका योजना छनौट गर्दा वडा स्तरको भेलामा यो वर्गको प्रतिनिधित्व गराई प्राथमिकता सहित योजना छनौट गरी गा.वि.स.मा पठाउने ।
२. महिलाहरूको योजना छनौट गर्दा गा.वि.स.स्तरमा भएका महिलाहरका समुहहरु, महिला सहकारी संस्थाहरु र महिला स्वस्थ्य स्वयंसेविकाहरु, आमा समूह लगायतको सहभागितामा योजना छानी वडा भेलाबाट पारित गरी प्राथमिकता सहित गा.वि.स.मा पठाउने ।
३. वालवालिकाहरको योजना छनौट गर्दा सबै वडा नागरिक मञ्चमा प्रतिनिधित्व गरेका वालवालिकाहरु २ जनाका दरले ९ वडाका १८ जना, अपांग, दलित, आदिवासी, जनजाती, विद्यालय सेवाबाट वञ्चित वालवालिका थप ९ जना गरी कम्तिमा २७ जना वालवालिकाहरको गा.वि.स.स्तरमा बाल भेला गराई उनीहरूको भेलाबाट आवश्यकता पहिचान भएका योजनाहरूलाई प्राथमिककरण गरी सम्बन्धित वडा खुलाई वडा भेलाबाट पारित गराई सम्बन्धित गा.वि.स.मा पठाउने ।
४. सबै वडा, गा.वि.स./न.पा.हरूमा बाल क्लब तथा बाल क्लब संजालहरु गठन गरि उनीहरूको क्षमता विकास गरिने योजनाहरु बनाउने ।
५. योजनाहरु पारित गर्दा वस्ती, वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्रबाट आएका योजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ समावेश गर्नुपर्नेछ । यसका लागि सामाजिक परिचालकहरु परिचालन गरी पर्याप्त छलफल/समय दिएर योजनाहरु छनौट तथा सिफारिस गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
६. वडा नागरिक मञ्चबाट प्राप्त हुन आएका योजनाहरूलाई स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०६९ अनुसारको एकीकृत योजना तर्जुमा समितिमा छलफल गराई प्राथमिकीकरण गर्नुपर्नेछ ।

अभियानमुखी कार्यक्रमहरू :

1. जिल्लालाई पूर्ण सरसफाई युक्त बनाउने अभियान, पूर्ण खोप अभियान, घर भित्रको धुँवा रहित अभियान, बाल मैत्री स्थानीय शासन अभियान, छाउपडी गोठ मुक्त अभियान, छुवाछुत मुक्त गा.वि.स., जिल्ला घोषणा अभियान, सारक्षरता अभियान, दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट स्वास्थ्य संस्थामा सुक्रेरी गराउने अभियान, अनिवार्य तथा नि: शुल्क शिक्षा अभियान, बाल विवाह तथा महिला हिंसा न्यूनिकरण अभियान

माथि उल्लेखित अभियानहरू संचालन गर्नका लागि गा.वि.स.हरूले सम्पुरक कोषको व्यवस्था गर्नु पर्ने छ ।

गाउँ विकास समितिको योजना छनौट तथा प्राथमिकिकरण गर्ने आधारहरूः :

1. गाविसको प्रथामिकताको अनुसरण गरी गरिवी निवारण,
2. कम लगानीबाट बढी जनसहभागितामा जुट्ने,
3. छोटो समयमा बढी प्रतिफल दिने, बढी भन्दा बढी जनतालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने,
4. गत विगत वर्षदेखि क्रमागत रूपमा सञ्चालनमा रहेका योजनाहरू
5. बालवालिका, महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, पिछडिएको वर्ग तथा क्षेत्रलाई फाइदा पुग्ने खालका आयोजनाहरू छनौट गर्ने ।
6. आवधिक योजना, विषयगत गुरुयोजनासँग मेल खानेगरी कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।
7. राष्ट्रिय योजना आयोगले तयार गरेको तेश्रो अन्तरिम योजनाको उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने कार्यक्रमहरूमा जोड दिने ।
8. स्थानीय श्रोत साधन तथा सीपबाट संचालन हुने खालको योजनामा जोड दिनुपर्नेछ ।
9. उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल दिने योजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्नेछ ।
10. वातावरण संरक्षण तथा सम्वर्द्धन तथा स्थानीय विपद व्यवस्थापनमा गर्न सघाउन पुग्ने योजना लाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्नेछ ।

क.आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ का लागि जिल्ला एकिकृत योजनालाई गुणस्तरिय र नतिजामुखी बनाउन जिल्ला विकास समिति अद्यामले लिएको नीति तथा कार्यदिशा

सेवा प्रवाहतर्फ

1. स्थानीय निकायहरू, विषयगत कार्यालयहरू र गैससबाट प्रवाह हुने सेवाहरूलाई नतिजामुखी र गुणस्तरीय बनाउनका लागि जिल्ला विकास समितिको समन्वयमा चौमासिक बैठक राखिने छ ।
2. स्थानीय निकायहरूबाट नागरिक सम्म पुऱ्याइने सेवा र सुविधाहरूलाई छिटो छरितो, पारदर्शी र गुणस्तरीय बनाउन एवं स्थानीय निकायको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
3. उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन भएका योजना/ कार्यक्रमहरुको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न र दिगोपना प्राप्त गर्न उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार बनाउने नीतिलिईने छ ।
4. उपभोक्ता समितिको काम कारबाहीलाई पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परिक्षणको व्यवस्थालाई संस्थागत गरीने छ ।
5. विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेख्य काम गरेर उल्लेख्य नतिजा हासिल गर्ने विषयगत कार्यालयका कर्मचारीहरू, गा.वि.स.सचिवहरू र सामाजिक परिचालकहरूलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।

६. अछाम जिल्लाका सबै गा.वि.स.हरूले वालमैत्री स्थानीय शासन प्रक्रिया अवलम्बन गरी सकेको हुँदा यसलाई प्रभावकारी ढंगबाट अगाडी बढाईने छ ।
७. गा.वि.स. तथा जिल्लातहमा निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारहरु वालमैत्री अनुरूप बनाईनेछ ।
८. वाधा अवरोध पहिचानबाट आएका सवालहरूलाई विषयगत कार्यालयहरुको योजनामा राख्ने व्यवस्था गरिने छ ।
९. स्थानीय निकाय, विषयगत कार्यालयहरु, अन्य विकास साभेदारहरूबाट संचालित कार्यक्रमहरुको संयुक्त अनुगमन गर्ने प्रणालीलाई संस्थागत गरिनेछ ।
१०. जलवायु परिवर्तन संग सम्बन्धितबा क्रियाकलापहरु विपद उच्च जोखिममा रहेका गाविसहरूमा प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरीने छ ।
११. जिल्ला विपद न्यूनिकरण र व्यवस्थापन, वालवालिका/महिला/विषयगत कार्यालयहरु संग सम्बन्ध सबै सवालहरूलाई जिल्ला आवधिक योजना बनाई सो अनुसार कार्यान्वयन गरीने छ ।

शिक्षात्मक

१. अछाम जिल्लाबाटै निरक्षरता उन्मूलन गर्न तथा विद्यालयको भौतिक सुधार एवं गुणस्तरीय शिक्षा प्रदानको लागि शिक्षा कार्यालयको नेतृत्वमा गैर सरकारी संस्थाहरु समेतको संलग्नतामा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
२. बालमैत्री शिक्षण सिकाई अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु प्रमुखताका साथ अगाडी बढाउन जिल्ला शिक्षा कार्यालय, शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने विकास साभेदारहरुको समन्वयमा शिक्षाको एकिकृत योजना, एकिकृत समिक्षा र एकिकृत प्रतिबेदन बनाउन जोड दिईने छ ।
३. वहुक्षेत्र पोषण कार्यक्रमलाई शिक्षाको निरन्तर कार्यक्रममा मुलप्रवाहिकरण गरीने छ ।
४. विद्यालयहरूमा शौचालय निर्माणगर्दा अपाङ्गमैत्री र महिला मैत्री हुने व्यवस्थालाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
५. एकिकृत बाल विकास केन्द्र संचालन प्रक्रियालाई समन्वयात्मक ढंगबाट अगाडि बढाउने नीति लिईनेछ ।
६. विद्यार्थी संख्या न्युन भएका र आवश्यकता भन्दा वढि देखीने विद्यालयहरूलाई एकिकरण (Merge) गरी त्यस्ता विद्यालयहरूलाई थप सहयोग उपलब्ध गराई सुदृढिकरण गरिनेछ ।
७. विद्यालयहरुको शैक्षिक उपलब्धि सुधार्न निश्चित मापदण्ड तयार गरी प्रत्येक वर्ष कम्तिमा २ प्रतिशतको दरले सिकाई उपलब्धिमा बढ्दि गर्दै लगिनेछ ।
८. प्राथमिकता प्राप्त न्युनतम समकक्षता (PMEC) को अवस्था नपुगेका विद्यालयहरूमा प्रतिवर्ष २० प्रतिशतको दरले आवश्यक पुर्वाधार पुरागर्दै लगिनेछ ।
९. दक्ष जनशक्ति उत्पादनका लागि प्राविधिक शिक्षा तर्फ जोड दिईने छ । जसले गर्दा उत्पादित जनशक्ति विश्व बजारमा जान सक्ने होस ।
१०. शान्त, मर्यादित र व्यवस्थित बाताबरणमा एस एल सी परिक्षा संचालन गरि उत्तिर्ण नतिजा गतवर्षको तुलनामा १० प्रतिशतले बढ्दि गरिनेछ ।
११. प्रत्येक मावि तथा उच्च माविमा कम्प्युटर तथा इन्टरनेटबाट शिक्षण व्यवस्थाको पहुँच पुऱ्याउन जोड दिईनेछ ।
१२. नमुनाको लागि जिल्ला स्तरमा सार्वजनिक पुस्तकालयको स्थापनाका लागि रुम टु रिड (Room to Read) नामक संस्था संग समन्वयगरिनेछ ।
१३. राज्यले स्थानीय निकायहरूलाई उच्च शिक्षाको जिम्मेवारी स्पष्टरूपमा नतोकेतापनि स्रोत साधनले भ्याए सम्म यस क्षेत्रको विकासकालागि लगानी गरिनेछ ।

स्वास्थ्य तर्फ

१. अछाम जिल्लाका सम्पूर्ण गा.वि.सहरुलाई पूर्ण खोप गा.वि.स. बनाउनका लागि जिल्ला विकास समितिले जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको प्राविधिक सहयोगमा योजना बनाई जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत कार्यक्रम अगाडी बढाउने छ ।
२. जिल्लामा संचालित स्वास्थ्य केन्द्रहरु, वर्धिड सेन्टरको स्तर बृद्धि, दक्ष जनशक्तिको आपूर्ति, भौतिक पूर्वाधार सुधार सहित सेवामा गुणस्तरीयता र सहज पहुँच कायम गर्नको लागि सम्बन्धित कार्यालय एवं संघसंस्थाहरुबाट कार्यक्रम बनाई समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. वहुक्षेत्र पोषण कार्यक्रमलाई स्वास्थ्यको निरन्तर कार्यक्रममा मुलप्रवाहिकरण गरीने र प्राविधिक सहयोग लिईने छ ।

खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ

१. खानेपानीको समस्या भैलिरहेका गा.वि.स.हरुमा स्वच्छ खानेपानी वितरणको दिगो व्यवस्थापन का लागि सम्बन्धित कार्यालय एवं विकास साभेदारहरु मार्फत विभिन्न योजना कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२. अछाम जिल्ला खुला दिशा मुक्त क्षेत्र भैसकेको हुदा यसको निरन्तरताका लागि पूर्ण सरसफाई कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
३. पूर्ण सरसफाईको चरणमा महत्वपूर्ण सार्वजनिक स्थल, स्वास्थ्य चौकि, विद्यालयहरु, वालविकास केन्द्रहरु मन्दीर/देवलहरुमा शौचालय निर्माण तथा मर्मत गरीने छ ।
४. वहुक्षेत्र पोषण कार्यक्रमका लागि छनौट भएका गाविसहरुमा गुणस्तरीय खानेपानी सेवाको पुँचका लागि सकरात्मक विभेदकारी नीति अपनाइने छ ।
५. सबैका लागि खानेपानी भन्ने नारा अनुरूप खानेपानीको क्षेत्रमा लगानी बृद्धि गरीने छ ।

कृषि विकास कार्यक्रम तर्फ

१. सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट वस्ती, बडा र गा.वि.स.हरबाट माग भई आएका योजनाहरुलाई जिल्ला एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको वैठकमा राखी छलफल गराई सो योजनाहरु कृषि विकास कार्यालयको योजनामा समावेश गरीने ।
२. कृषि कार्यालयले संचालन गर्ने विभिन्न वालीहरुको पकेट क्षेत्र छनौटका लागि जि.वि.स.संग समन्वय गरी गा.वि.स. छनौट गर्ने नीति अवलम्बन गर्ने ।
३. प्राविधिक सेवा सहित कृषि वित्त विजन र मलको व्यवस्था यथा समयमा गर्न पहल गरिनेछ ।
४. जिल्लाको फलफुल खेति हुने सम्भाव्य स्थानहरुमा नर्सरी व्याड विकास गरी फलफुल खेतिको विकास र प्रवर्द्धन हुने किसिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
५. गा.वि.स.हरबाट कृषि क्षेत्रका लागि छुद्याईएको वजेट जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको समन्वयमा कृषि पकेट क्षेत्रको विकासमा उपयोग गर्ने ।
६. वहुक्षेत्र पोषण कार्यक्रमका लागि छनौट भएका गाविसहरुमा कृषि सेवाका पकेट क्षेत्र विस्तार गरी नियमित कार्यक्रममा मूलप्रवाहिकरण गरीने नीति अपनाइने छ ।

पशुविकास तर्फ

- जिल्लाको पशु विकास कार्यक्रमलाई व्यवशायिक बनाउन पशु सेवा प्रसार कार्यक्रम, पशु उत्पादन कार्यक्रम, पशु आहार सेवा, पशु प्रजनन् सेवा लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन एवं विस्तार गर्ने जि.वि.स.को समन्वय वैठकमा छलफल गरी पारित गराई लागु गरिनेछ र अछाम जिल्लामा पाईने नौमुठे गाईको संरक्षण र सम्बद्धन गरिने छ ।
- वार्षिक कार्यक्रम तयार गर्दा वस्ती, वडा, गा.वि.स.र इलाकाबाट प्राथमिकता तोकिएका योजनाहरूलाई योजनामा समावेश गरिनेछ ।
- वहुक्षेत्र पोषण कार्यक्रमका लागि छनौट भएका गाविसहरूमा पशुसेवाको पकेट क्षेत्र विस्तार गर्ने सकरात्मक विभेदकारी नीति अपनाइने छ ।

सिंचाई विकास तर्फ

- कृषि उत्पादनमा टेवा पुऱ्याउनका लागि बाली उत्पादनका सम्भाव्य क्षेत्रहरूमा साना, मझौला तथा ठूला सिंचाई आयोजनाहरु निर्माणका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा जिल्ला विकास योजनामा समावेश गरिएका योजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ समावेश गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

वन तथा वातावरण

- वस्ती, वडा र गा.वि.स.बाट छनौट भई आएका वन पैदावरको दिगो संरक्षण र सम्बद्धन गर्ने कार्यक्रमहरु लाई प्राथमिकता दिई योजनामा समावेश गरिनेछ ।

भू-संरक्षण तर्फ

- जिल्लाको भौगोलिक अवस्थितिलाई ध्यान दिईं वर्षेनी हुने बाढी, पहिरो, जस्ता प्रकोप नियन्त्रण व्यवस्थापनका लागि तटबन्ध निर्माण, नदि नियन्त्रण, वृक्षारोपण तथा Bio-Engineering सम्बन्धी अन्य कार्यक्रमहरु विभिन्न सरकारी एवं गैर सरकारी संघ संस्था हरु सँगको समन्वय र साझेदारीमा अगाडी बढाईनेछ ।
- जिल्ला भू-संरक्षण कार्यक्रम जस्ता कार्यक्रमहरु मार्फत भूसंरक्षण गर्नुका साथै जलाधार व्यवस्थापन तथा आयमूलक कार्यक्रम समेत संचालन गरी स्थानीय जनताको जिविकोपार्जनमा समेत टेवा पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।

पर्यटन तर्फ

- जिल्ला भित्रका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु रामारोसन, खप्तड, बैद्यनाथ मा आन्तरिक र वाह्य पर्यटक आकर्षित हुने गरी प्रचार प्रसार एवं प्रवर्द्धन कार्यक्रम गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा विभिन्न निकायबाट हुने निर्माण तथा संरक्षण कार्यक्रममा एकरूपता बनाउन प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचाचान तथा विकासका लागि तर्जुमा गरीएको जिल्ला पर्यटन गुरुयोजनालाई लागि कार्यान्वयन गर्नका लागि पहल गरिने छ ।
- आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न पर्यटन सम्बन्धी वृत्तचित्र तयार गरिने छ ।

४. जिल्ला भित्रका सीमसार क्षेत्रहरुको पहिचान गरि उचित संरक्षणका लागि पहल गरिनेछ ।
५. जिल्ला भित्र विकसीत र विकासशील बजारहरुको फोहोर व्यवस्थापन गर्न सम्बन्धित निकायहरुसंगको सहकार्यलाई जोडिईनेछ ।

महिला, वालबालिका, दलित, आदिवासी, जनजाति, अपागांहरुको उत्थान र विकास तर्फ

१. महिला, वालबालिका, आदिवासी/जनजाति, अपागां, दलितहरको वर्तमान स्थितिमा सुधार ल्याउन वस्ती, वडा, गा.वि.स. र इलाकाबाट छनौट भई आएका योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ जि.वि.स.को लक्षित कार्यक्रमको वजेट, विषयगत कार्यालयहरुको कार्यक्रममा समावेस गरि कार्यान्वयन गरिने नीति लिईने छ ।
२. लैंगीक समानता तथा सशक्तिकरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालन गरी महिला संग सम्बन्धित पक्षहरुको संस्थागत विकास तथा सुदृढीकरण गरिने कार्यलाई विशेष जोड दिईनेछ ।
३. महिला हिंसा न्युनीकरणकालागि लैंगिक हिंसा निगरानी समुह गठन गर्ने तथा गरिबी विरुद्ध महिला अभियानमा जोड दिईनेछ ।
४. दलित र सिमान्तकृत एवं पिछडावर्ग विकासको लागि शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत प्रत्यक्ष फाइदा पाउने गरी वजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
५. आर्थिक तथा सामाजिक रूपले पछाडी परेका समुदायको क्षमता विकास तथा रोजगार सिर्जना हुने कार्यक्रम तर्जुमा गर्न प्राथमिकता दिईनेछ ।
६. गाविस स्तरमा एकलमहिलाहरु, अपाङ्गताभएका व्यक्तिहरु र दलित महिलाहरुको संजाल निर्माण गरी उनीहरुको अर्थपूर्ण सहभागिताको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
७. हिंसा पिडित महिलाहरुकोलागि सुरक्षित मनोविमर्श केन्द्र (Safe House) निर्माण गर्नका लागि पहल गरिनेछ ।

सामाजिक सुरक्षातर्फ

१. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई सम्भव भए सम्म बैंकिङ प्रणालीमा आवद्ध गर्दै लगिनेछ ।
२. असहाय, बृद्धबृद्धा नागरिकहरुको संरक्षणको लागि विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थालाई जेष्ठनागरिक मिलन केन्द्र, योग भवन बनाई संचालन गर्ने कार्यक्रम बनाउन अभिप्रेरित गरिनेछ ।
३. व्यक्तिगत घटना दर्तालाई गाविसहरुमा अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्न महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरुलाई गाविसबाट प्रोत्साहन गरी परिचालन गरिनेछ ।

घरेलु उद्योग विकासतर्फ

१. विभिन्न विषयको सिप विकास, उद्यमशिलता लगायतका तालीमहरु संचालन गर्नु पूर्व सोको सम्भाव्यता, आवश्यकता, उपयोगिता, र रोजगारीका अवसरहरुको अध्ययन गरिनेछ ।
२. विभिन्न विषयको सिप विकास गरी स्वरोजगारको शृजनाबाट गरिबी न्यूनीकरण गर्ने खालका घरेलु उद्योग सम्बन्धि कार्यक्रम जि.वि.स.को समन्वयमा कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. जिल्लाको घरेलु उद्योगको प्रवर्धनका लागि उच्चमी विकास कार्यक्रम, प्रविधी हस्तान्तरण कार्यक्रम, उद्योग प्रवर्धन कार्यक्रम, सीप अभिवृद्धि कार्यक्रम आदि जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गर्न नीतिगत व्यवस्था मिलाईने छ ।
४. सीप र प्रविधिको माध्यामबाट उद्यमशिलता र रोजगारीको अवशर बृद्धि गर्न जिल्लामा (MEDPA) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
५. उद्योगबाट उत्पादित मालसामानहरुको विक्रि वितरण वढाउन जिल्लामा विक्रीकक्ष, कोसेलीघर स्थापना गरी बजारीकरणमा टेवा पुऱ्याईनेछ ।

सूचना तथा संचार तर्फ

१. विकास निर्माणका कार्यक्रमहरु तथा जनता सम्म पुऱ्याउने सेवा सुविधाका विषयहरुमा जिल्लावासी सर्वसाधारण सबै माझ सु-सूचित गर्नको निमित्त सूचना, शिक्षा, पत्रकारिता तथा संचारको विकासमा टेवा पुऱ्याउने कार्यक्रमहरुलाई महत्वका साथ संचालनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

विद्युत तथा उर्जा विकास तर्फ

१. वन तथा वातावरण संरक्षणलाई विशेष जोड दिई ग्रामिण लघुजलविद्युत आयोजना एवं वैकल्पिक उर्जाको विकास र विस्तार गर्ने खालका योजनाहरु बनाई PPP (सार्वजनिक निजी साझोदारी) को अवधारणा अनुसार कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२. स्थानीय तहमा उत्पादन भई पूर्ण उपयोग हुन नसकेको लघुजलविद्युतलाई मिनिग्रिडको माध्यामबाट सदरमुकाम लगायतका क्षेत्रमा विस्तारका लागि प्रक्रिया अघि वढि सकेको सन्दर्भमा शिघ्र सम्पन्न गर्न पहल गर्ने ।
३. जिल्लामा उत्पादित लघु जल विद्युत आयोजनाहरुको मिनि ग्रिड बनाई विद्युत नपुगेका गाविसहरुमा विस्तार गर्ने पहल गरिने छ ।

सडकतर्फ

१. अछाम जिल्लामा जिल्ला सडक गुरुयोजना अनुसार जिल्लाका सबै गा.वि.स.मा सडक पुऱ्याउने निर्धारित लक्ष्य प्राप्तिको सन्दर्भमा आ.व. २०७३/०७४ को लागि सडक संजाल नपुगेका गा.वि.स.हरुमा नयाँ सडकको लागि वजेट छुट्याउने व्यवस्था मिलाउने र DTMP मा परेका सडकहरुको स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने प्राथमिकता दिईनेछ ।
२. पूर्वाधारजन्य योजना बनाउंदा हुन सक्ने वातावरणीय क्षति न्युनिकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) गराएर मात्र योजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. मुख्य बजार केन्द्र तथा पर्यटकिय एवं धार्मिक स्थलहरुलाई जोड्ने सडक निर्माण एवं स्तरोन्नती कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

सडक / भो.पु तर्फ

१. दुर्गम भेगमा जनसमुदायहरुलाई घासदाउरा संकलन देखि लिएर वजरा सुल र अस्पताल आदी पुगि सुरक्षित तरीकाले सेवा लिन पाउन भो.पु निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
२. नियमित मर्मत सम्भार गरी निर्माण सम्पन्न भो.पु.हरुलाई लामो समयसम्म टिकाउन जिल्ला पुल रेकर्ड तयार गरिने छ । र नियमित मर्मत सम्भार तालिमको व्यवस्था गरिने छ । प्रत्येक भो.पु.को लागि पुल संरक्षक नियुक्ति कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
३. भो.पु. निर्माण तर्फ स्थानीय स्तरमा क्षमता अभिवृद्धि गरिने कार्यलाई नियमितता दिईने छ । यसका लागि TBSU/Helvetas र LBS/ DOLIDAR मार्फत संचालन गरिने भो.पु. निर्माण क्षमता अभिवृद्धि तालिममा गै.स.स. र जिविस/जि.प्रा.का. का प्राविधिकहरुलाई संलग्न गराईने छ ।
४. भो.पु. निर्माण सम्पन्न भए पछि गुणस्तर सुनिश्चित गर्न अनुगमन गर्ने प्रणालीको स्थापना गरिने छ ।

सहकारी तर्फ

१. जिल्लामा सहकारी संघ र संस्थाहरुको संख्यात्मक बढोत्तरी भएपनि गुणात्मक बढ्दि हेन नसकेको सन्दर्भमा एकै गाविसमा रहेका एकै वा फरक प्रकृतीका सहकारी संस्थाहरुको एकिकरणकालागि

डिभिजन सहकारी कार्यालय डोटी सँग समन्वय गरि जिल्ला सहकारी संघ र जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था को सक्रिय सहभागीताको लागि पहल गरिनेछ ।

२. नेपाल सरकारको नीति र कार्यक्रममा पनि समावेश भएको सहकारी विकास र प्रवर्द्धनका लागि गाविसले आफ्नो पुँजीगत बजेटबाट ५ प्रतिशतसम्म विनियोजन गर्न सक्ने छ ।

गै.स.स.तर्फ

१. जिल्ला स्थित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरूले आ-आपनो क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गर्दा सम्बन्धीत सरकारी निकाय सँग समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।
२. गाविस तहमा सञ्चालित सम्पूर्ण गैर सरकारी संस्थाहरूको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धीत गाउ परिषद्वाट स्विकृत गरेर मात्र कार्यान्वयनमा लिग्ने छ ।
३. गैर सरकारी संस्थाहरूलाई जिल्लाको एकद्वार नीति(निर्देशिका) अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अभिप्रेरित गरीने छ ।
४. गै.स.स.को कार्यक्षेत्र रहेको गाउ विकास समिति र सम्बन्धीत विषयगत कार्यालयको सिफारीसमा मात्र वार्षिक नविकरणका लागि जिविसवाट सम्बन्धीत निकायलाई सिफारीस गरिने छ ।
५. स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन कार्यविधि २०६९ अनुरूप गैससले वार्षिक रूपमा आफुले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमको सहमति सम्बन्धीत स्थानीय निकायवाट अनिवार्य रूपमा लिनु पर्ने छ ।

क्र .सं .	आयोजनाको नाम र स्थान	लाभान्वित संख्या	प्राप्त हुने फाईदाहरु	आयोजनाले ओगटेको क्षेत्र	गर्नु पर्ने कृयाकलाप	मर्मत संभार र संचालन (जिम्मेवारी)	अनुमानित खर्च (सामाग्री, यातायात, श्रमिक आदि)	खर्चको हिस्सा व्यहोर्ने व्यवस्था को को ? नेपाल सरकार, दातृ संस्था जनसहभागिता	कूल आयोजना खर्च

गा.वि.स. आयोजना प्रस्ताव फारामको नमूना :-

(नोट : विषयगत तथा क्षेत्रगत रूपमा छुट्टा-छुट्टै प्राथमिकरण गरी पेश गर्नु पर्नेछ)

उक्त प्रस्ताव फारामको आधारमा आयोजना तुलना गर्ने तुलनात्मक फाराम :

आयोजनाको नाम	आय आर्जन तथा रोजगारी वढाउने	जीवनस्तर उठाउने खालका	गरिब वर्गलाई लाभदायी	वातावरण संरक्षण सम्बन्ध	कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, उद्योग आदि	खर्चको तुलनामा फाईदा दिने	आयोजनाको अनुमानित खर्च

नोट : तुलनात्मक तालिका आफ्नो आवश्यकता अनुसार तयार गर्न सकिन्छ ।

कार्यान्वयन समय तालिका बनाउने फाराम :

आयोजनाको नाम :

स्थान :

आ.व. :

कृयाकलाप	चौमासिक	प्रथम चौमासिक				दोश्रो चौमासिक				दोश्रो चौमासिक			
		श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	बैशाख	वैशाख	जैत्र	आशार

कार्यान्वयन विवरण (अनुगमनको लागि सहि सूचना उपलब्ध हुन्छ)।

आयोजनाको नाम	कृयाकलाप	उप-कृयाकलापहरु	जिम्मेवार व्यक्ति को?	समयावधि कहिले?

आयोजनको अनुमानित खर्च र खर्चको हिस्सा व्यहार्ने व्यवस्थाको नमूना फाराम :

खर्चको विवरण	इकाई	परिमाण	दर	लागत	श्रोत
सामाग्री खर्च, यातायात खर्च, श्रमिक खर्च, अन्य खर्च					जनसहभागिता नेपाल सरकारको वाह्य सहयोग जम्मा आयोजना खर्च

श्रोत विश्लेषण फाराम :

गा.वि.स. श्रोतहरु	इकाई	परिमाण, गुण, समय	उपलब्धता		स्थानीय संघ संस्था संख्या	कार्य क्षेत्र र श्रोत साधनको अनुमान
			स्थानीय	वाह्य		

योजना प्राथमिकीकरण क्रम निर्धारण सूची

क्र.सं.	योजनाको नाम	योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु								जम्मा प्राप्ताङ्क	प्राथमिकरण क्रम संख्या
		क (१)	ख (२)	ग (३)	घ (४)	ड (५)	च (६)	छ (७)	ज (८)		

वस्तिस्तर देखी योजना तर्जुमा गर्दा विषयगत कार्यालयलगायत विकासका साभेदारसंग सम्बन्धीत योजनहरु भर्ने फारम

क्र.सं	माग गरीएका कार्यक्रम र प्राथमीकता	योजना माग गरिएको विषयगत कार्यालय तथा विकास साफेदार संस्थाहरु	अनुमानीत बजेट	कैफियत
पूर्वाधार तथा संरचना विकास				
सडक				
खानेपानी				
सिचाई				
संचार				
विद्युत				
कृषि वन तथा वातावरण				
कृषि				
पशु				
सहकारी				
बन				
भुसंरक्षण				
जनसंख्या तथा सामाजीक विकास				
शिक्षा				
स्वास्थ्य				
महिला विकास				
घरेलु उद्योग विकास				
पर्यटन				
जलस्पेत तथा भुमि				
जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण				

सिंचाई				
खानेपानी तथा सरसफाई				
ग्रमीण ऊर्जा तथा वातावरण				

वस्ती स्तर देखी योजना तर्जुमा गर्दा बाल बालिका लक्षित कार्यक्रमको लागि भर्ने फारम				
क्रसं	माग गरीएका कार्यक्रम र प्राथमीकता	योजना माग गरीएको विषयगत कार्यालय तथा संस्थाहरु	अनुमानीत बजेट	कैफियत
पूर्वाधार विकास				
सामाजिक/क्षमता विकास				
संस्थागत विकास				

वस्ती स्तर देखी योजना तर्जुमा गर्दा महिला लक्षित कार्यक्रमको लागि भर्ने फारम				
क्रसं	माग गरीएका कार्यक्रम र प्राथमीकता	योजना माग गरीएको विषयगत कार्यालय तथा संस्थाहरु	अनुमानीत बजेट	कैफियत
पूर्वाधार विकास				
सामाजिक/क्षमता विकास				
संस्थागत विकास				
आर्थिक/सीप विकास				

वस्ती स्तर देखी योजना तर्जुमा गर्दा पिछडावर्ग, आदिवासी जनजाती, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठनागरीक लक्षित कार्यक्रमहरुको लागि भर्ने फारम				
क्रसं	माग गरीएका कार्यक्रम र प्राथमीकता	योजना माग गरीएको विषयगत कार्यालय तथा संस्थाहरु	अनुमानीत बजेट	कैफियत

पूर्वाधार विकास				
सामाजिक/क्षमता विकास				
संस्थागत विकास				
आर्थिक/सीप विकास				

आगामी आर्थिक २०७३/०७४ का लागि योजना प्राथमिकिकरणका आधारहरु

सि. नं.	आयोजनाको नाम	ईलाका स्तरको गोष्ठीमा प्राप्त गर्ने अंक (अधिकतम ४)	विषयगता क्षेत्रको विकासमा पुग्ने योगदान (अधिकतम अंक ४)	गरीब वर्गले पाउने फाईदा (अधिकतम अंक ४)	जरुरीको मात्रा (अधिकतम ४)	वातावरणिय संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तमा योगदान (अधिकतम अंक ४)	महिला आदिवासी, दलित, जनजाति, वालवालिका एवं प्रत्यक्ष फाईदा

उपरिस्थित सहभागिहरुमा ५० जना सहभागि उपरिस्थित अनुमान गरी बैठकमा प्राप्त गरेको अंक प्रतिशतका आधारमा निम्नानुसारका नम्बर दिने

० देखि २० सम्म १, २१ देखि ३० सम्म २, ३१ देखि ४० सम्म ३, ४१ देखि ५० सम्म ४

२. गरीब वर्गले पाउने फाईदा

गरीबहरुलाई कुनै फाईदा नपुग्ने १

गरीबहरुलाई थोरै फाईदा नपुग्ने २

फाईदा पाउने अधिकांस गरिव ४

३. आदिवासी, दलित, जनजाति, वालवालिका र उपांलाई फाईदा पुग्ने

लक्षित वर्गलाई फाईदा नपुग्ने १

फाईदा पाउने आधाजति लक्षित वर्गलाई फाईदा पुग्ने ३

लक्षित वर्गलाई थोरै फाईदा पुग्ने २

अधिकांस लक्षित वर्गलाई फाईदा पुग्ने ४

४. जरुरीको मात्रा

ईच्छित १

आवश्यक २

जरुरी ३

अतिजरुरी ४

१	मार्गदर्शनको पुनरावलोकन तथा पूर्वयोजना तर्जुमा गोचु	जिविसको समिक्षालय	मिति २०७२ मंसिर १२ गते
२	नगर पालिका र गाविसको बैठक	सम्बन्धित गा.वि.स.मा	मिति २०७२ मंसिर २५ गते भित्र
३	वर्तीस्तरको योजना छनौट	सम्बन्धित गा.वि.स.मा	मिति २०७२ पौष ७ गते भित्र
४	बडा समिति, बडा नागरीकमञ्चको बैठक नगर पालिका र गाविसको बैठक, एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको बैठक	सम्बन्धित गा.वि.स.मा	मिति २०७२ पौष १३ गते भित्र
५	नगरपरिषद र गाउ परिषद को बैठक	सम्बन्धित गा.वि.स.मा	मिति २०७२ पौष १९ गते भित्र
६	इलाकास्तरीय योजना तर्जुमा गोचु	सम्बन्धित इलाका सदरमुकामम्	मिति २०७२ पौष २५ गते भित्र
७	विषयात योजना तर्जुमा समिति बैठक	सदरमुकाम मगलसेनमा	मिति २०७२ माघ १५ गते भित्र
८	एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको बैठक	जिविसको समिक्षालयमा	मिति २०७२ माघ २९ गते भित्र
९	जिल्ला परिषद्को निर्णयको लागि जिविस, बैठक	जिविस स्था.वि.अ. कार्यकक्ष	मिति २०७२ फागुन ३ गते भित्र
१०	जिल्ला परिषद्को बैठक एवं सार्वजनिककरण कार्यक्रम	जिविसको समिक्षालयमा	मिति २०७२ फागुन ५

		प्राप्ति	निवेद	प्राप्ति	निवेद	प्राप्ति	निवेद	प्राप्ति	निवेद
69001	Achham	बावली	८५३	१,००३	३०६	७५०	१,७५५	२२५९	
69002	Achham	थानातोली	४५३	१,०००	३०५	४५०	१,९५३	३२०१	
69003	Achham	कुटारी	४५३	१,०७५	३०६	४५०	१,८३७	३१८८	
69004	Achham	बसी	४५३	१,८१०	३०६	४५०	२,५६	३०११	
69005	Achham	वारुणसेन	४५३	१,६४५	३०५	४५०	२,३७	३६६७	
69006	Achham	वाला	४५३	१,३४५	३०६	४५०	२,३७	३६६७	
69007	Achham	पैरवस्तपा	४५३	१,९१०	३०३	४५०	२,६६	३१९७	
69008	Achham	भाटकाटिका	४५३	१,९४३	३०३	४५०	१,९३०	३२५२	
69009	Achham	मुरी	४५३	१८७	३०२	४५०	१,६६३	३१९६	
69010	Achham	विमोचक	४५३	१,९६७	३०३	४५०	१,६५३	३१६७	
69011	Achham	पिछताखिनी	४५३	१,०७६	३०६	४५०	१,८३	३२३५	
69012	Achham	तिरपु	४५३	१,००८	३०६	४५०	१,९६४	३२१७	
69013	Achham	बुलकोट	४५३	१,०५१	३०५	४५०	१,८६०	३२६०	
69014	Achham	चासा	४५३	१७५	३०६	४५०	१,७४३	३१८४	
69015	Achham	चापामाटो	४२७	७६६	३०६	४५०	१,५३८	३१५२	
69016	Achham	दुरा	४५३	१,२५	३०६	४५०	१,२३	३१५६	
69017	Achham	देविरसा	४५३	१८८	३०६	४५०	१,६३६	३१७७	
69018	Achham	हुक्का	४५३	१,८५८	३०६	४५०	१९३	३२४५	
69019	Achham	हाँडा	४५३	१५५	३०६	४५०	१,९३४	३१३४	
69020	Achham	हाँडा	४५३	१८३	३०६	४५०	१०३	३५५६	
69021	Achham	हाँडा	४५३	१९८	३०६	४५०	१२४९	३३४९	
69022	Achham	हुक्का	४५३	१५३	३०६	४५०	१६६	३२३६	
69023	Achham	उगां	४५३	१८८	३०६	४५०	१०३	३००८	
69024	Achham	उगां	४५३	१८८	३०६	४५०	१०३	३००८	
69025	Achham	याजा	४२७	१८८	३०६	४५०	१,६७९	३१९८	
69026	Achham	हातिकोट	४२७	१४२	३०६	४५०	१,६९८	३१२५	

अनुदान विवर							
क्रमांक	ग्राम	प्रक्रिया	जनसंख्या	वर्ष	अनुदान	वर्ष	अनुदान
69027	Achham	जनसंख्यादेशी	४५३	२,२३०	३०६	४५७	२,२३०
69028	Achham	जनसंख्यादेशी	४२१	१,०६	३०६	४५०	१,०६६
69029	Achham	कारागाउँ	४२१	२५५	३०६	४५०	२,१८५
६९०३०	Achham	काराकाडा	४२२	५४४	३०६	४५०	२१८५
६९०३१	Achham	कोलियाङ्ग	४२२	१,००५	३०६	४५०	२१८५
६९०३२	Achham	कालियारसान	४२३	१,१७१	३०६	४५०	२१९६
६९०३३	Achham	धाराड	४२७	१,४६९	३०६	४५०	१,५०५
६९०३४	Achham	षाहासहेली	४२८	१,४२३	३०६	४५०	१,५३२
६९०३५	Achham	कुट्टी	४२८	१,४३७	३०६	४५०	२,६३३
६९०३६	Achham	कुशेत	४२९	१,५५८	३०६	४५०	२,१९३
६९०३७	Achham	लयुली	४२९	१,६१७	३०६	४५०	२,४४६
६९०३८	Achham	लुमा	४३२	१,२९६	३०६	४५०	२,५७५
६९०३९	Achham	मलाताकोटे	४३२	१,८११	३०६	४५०	२,४०८
६९०४०	Achham	माटु	४३३	१,५५३	३०६	४५०	२,११०
६९०४१	Achham	मस्यवाल्याली	४३३	८९४	३०६	४५०	३,१०५
६९०४२	Achham	नार्ला	४३४	५४३	३०६	४५०	३,०२५
६९०४३	Achham	नंदेश्वरी	४३५	१,२९१	३०६	४५०	३,५०८
६९०४४	Achham	पातलकोटे	४३५	१,६६२	३०६	४५०	२,१०३
६९०४५	Achham	पायाल	४३६	१,५६७	३०६	४५०	३,९७१
६९०४६	Achham	पुतलील	४३६	१,११६	३०६	४५०	३,०८८
६९०४७	Achham	रहफ	४३६	१,२०१	३०६	४५०	२,३३५
६९०४८	Achham	रामारोपान	४३६	२,०००	३०६	४५०	३,३५६
६९०४९	Achham	चामिवान	४३६	१,२४५	३०६	४५०	३,०८९
६९०५०	Achham	चापिदह	४३६	१,८९०	३०६	४५०	२,३१३
६९०५१	Achham	सालाजा	४३६	१९१४	३०६	४५०	२,८४६
६९०५२	Achham	सेना	४३६	१९५	३०६	४५०	२,२०३

	Achham	लिङ्गां	२,५९०	३,०३	४६०	४६०	३,६१९
69053	Achham	रोकट	८४३	२,७१९	३०५	४५०	३,६२८
69054	Achham	सुतर	८१३	१,२३९	३०५	४५०	३,६५५
69055	Achham	ठाँडी	८०३	१,२३९	३०५	४५०	३,६४८
69056-	Achham	तिमिलेन	८०३	१,२३९	३०५	४५०	३,६४८
69057	Achham	चौलि	८५३	१,२३९	३०६	४५०	३,६१९
69058	Achham	तोक्सी	८५३	१,२४३	३०६	४५०	३,६५५
69059	Achham	पुनाखा	८५३	१,२४३	३०६	४५०	३,६५५
69060	Achham	देलाती	८५३	१,२४३	३०६	४५०	३,६५५
69061	Achham	वरखा	८५३	१,२४३	३०६	४५०	३,६५५
69062	Achham	Achham Total	२५,१०४	२५,७६३	२५,१००	२५,१००	२५,१००